

Igor Likar

Privid na Rdečem otoku

(Ekodrama – fragmenti)

(Igra je dobila prvo nagrado na anonimnem natečaju Radia Slovenija 2007.)

OSEBE:

PROFESOR KARL, doktor biologije morskih ekosistemov
SIMON, profesorjev asistent
DIEGO, drugi profesorjev asistent
ŽANA, SODELAVKA NA INŠTITUTU
DIREKTOR OCEANOGRFSKEGA INŠTITUTA
VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN
AVTORITATIVNI GLAS/NOTRANJI MINISTER
DOKTOR SCHIELD (z vojaškega inštituta)
MORENA, SIMONOVO DEKLE
NOVINARKA
REPORTER, Erik
TONSKI TEHNIK, David
MAGISTER EISELT, strokovnjak za komunikacijo z množicami
STARKA Z OTOKA
OTOŠKI RIBIČ
PRVI SPECIALEC
DRUGI SPECIALEC
GLAS Z LADJE (po zvezi)
POVELJNIK ZAŠČITE
OPAZOVALNI CENTER (glas iz oddajnika)
PILOT

1. IZ DNEVNIKA

Šum morskih valov. Skozi valove od daleč prihaja glas orgel.

PROFESORJEV DNEVNIK: Morje je nekakšna skrinja zaveze vsega živega. Veliko, prosojno bitje, ki se preliva v dotikih bližnjih in daljnih obal. Slišim, kako hrope in diha v svojih nepreglednih globinah. Čutim to neskočno energijo druženja, v kateri se kipeče ponavlja sveti organon življenja.

Glasba do vrhunca. Rez.

2. MED POTOPOM

Slišimo dihe "od znotraj", iz potapljačeve maske. Spust v globino.

PROFESOR KARL: Me slišiš, Diego?

Samo profesorjevo dihanje. Nerazločen pisk na drugi strani. Nato – končno glas.

DIEGO: Slišim ...

PROFESOR KARL: Si že tam?

DIEGO (*nekoliko razločneje*): Sem 55 metrov globoko. Dno je tik pod menoj.

Ritem pulzirajočega dihanja ob mikrofonski opni. Občasno piski Diegovega mikrofona.

DIEGO: Na dnu so kosmi snovi.

PROFESOR (*nekoliko glasneje v mikrofona*): Poskušaj se jim približati, Diego!

DIEGO: Bi radi, da vzamem vzorec, profesor?

PROFESOR: Poskusi!

3. RADIO/PRVI

Mehurčki. Glas novinarke je slišati, kot da bi prihajal iz globin morja. Vedno bliže.

NOVINARKA (*v studiu*): (*angažirano*) In zdaj vključujemo našega reporterja, ki bo poročal o zares nenavadnem dogodku ...

REPORTER: Dober dan vsem poslušalcem in poslušalkam. Oglašam se iz zaliva pred Rdečim otokom, enim najlepših predelov naše riviere. Tu se še ni pomirilo vznemirjenje zaradi nenavnega dogodka, ki so ga nekateri imeli kar za "skrivnostno razodetje ..."

Vmes slišimo občasne sunke vetra v mikrofoni.

REPORTER: Obala je zastražena. Vseposod so pripadniki vojske, ki nadzoruje obalo in skrbi, da se, povejmo nekoliko ironično (*pove ironično*), "privid", ki se je zgodil tu, ne bi ponovil.

Glas izginja v šumu zračnih mehurčkov pod vodo.

4. MED POTOPI – nadaljevanje

Pisk zveze.

PROFESOR: Diego?! ...

Dolg vdih namesto odgovora. Nato je blizu slišati mehurčke izdihanega zraka. Drugi asistent – Simon – zaplava pred profesorja.

SIMON (*blizu*): Naj grem s kamero dol, k njemu ... profesor?

PROFESOR: Ne, počakala bova tu, Simon.

Pisk zveze.

DIEGO: Jemljem vzorec. Zdi se, da gre za proteinsko maso

PROFESOR (*po zvezi*): Kako debela je plast?

DIEGO: Približno pol metra.

Dihanje. Nenadoma grlen Diegov krik.

DIEGO: Dios! ... Profesor!

PROFESOR KARL: Kaj je, Diego?

Pisk sonde.

PROFESOR KARL: Diego?!

DIEGO: Česa podobnega še nisem videl, profesor!?

Pospešeno dihanje.

PROFESOR KARL: Govori, zaboga!

DIEGO: Ta ... Ta ... sluz. Ne samo da se premika, tudi spreminja se. In razmika ... v vrtečo se odprtino ... kot nekakšen ...

PROFESOR KARL: Kot kaj?

DIEGO: Kot nekakšen predor! In v njem je svetlo. Svetlo je, kakor da bi žarele luči!

PROFESOR KARL: Simon, pripravi se za spust! K njemu morava, takoj! Diego halucinira.

SIMON: Razumem, profesor.

PROFESOR KARL (*glasneje v eter*): Prihajava.

Zvoki potopa. Sledi dihanje in napetost.

5. RADIO/DRUGI

Mehurčki. Glas je spet slišati, kot da bi prihajal iz globin morja. Vedno bližje.

NOVINARKA (*v studiu*): Za kaj pravzaprav gre, Erik? Bi zdaj že lahko povedali našim poslušalcem, kaj se je zgodilo?

REPORTER (*premik mikrofona*): Včeraj je morje v zalivu Rdečega otoka, pod cerkvico sv. Mikule, nenadoma skrivnostno zažarelo. Nekateri domačini pravijo celo, da so iz vode vanje gledali obrazi njihovih svojcev.

Nekje v ozadju šum vožnje motornega čolna.

REPORTER: In še pravijo, da se je zaliv spremenil v nekakšno flourescentno Rešnje telo. Ljudje so prihajali od vsepovsod opazovat ta ne-
navadni soj.

Glas izgine v globino morja. Mehurčki.

6. IZ DNEVNIKA

Šum valov. V daljavi akordi orgel.

PROFESORJEV DNEVNIK: Neštete oblike drobnih življenj srečujejo druga drugo na poti iz temin proti svetlobi površja, si izmenjujejo barve in poglede, se družijo in se spet razhajajo proti temnim samotam dna.

Akordi vse močnejši.

PROFESORJEV DNEVNIK: Vedno se mi zdi, da me med potopom spremljajo oddaljene orgle. Akordi donijo kot silna prisposoba kipenja vsega živega. Z mogočnostjo tega prisluha se potapljam proti dnu. In ob mehurčkih izdihanega zraka, ki jih spuščam, me spremlja vedno ista misel: mar res obvladujemo svet?

Glasba med šumi potapljanja izgine.

7. MED POTOPOM – nadaljevanje

Kabelski signal za zvezo z ladjo.

GLAS Z LADJE: Profesor, oglasite se! Tu ladja ...

Pisk podvodne sonde.

GLAS Z LADJE: Kaj se dogaja, profesor? Ponavljam: oglasite se?!

PROFESOR KARL: Ne veva natančno, a nekaj se dogaja spodaj pri Diegu.

Znova pisk sonde.

DIEGO (*oddaljeno*): Profesor? ... Me slišite?

PROFESOR KARL: Slišim! Je vse v redu, Diego?

DIEGO: Snov se širi. Kot nekakšna pena ... In kot da bi spreminjala agregatno stanje, se razliva v drobne, svetleče se mehurčke.

PROFESOR KARL: Ne približuj se ji več.

DIEGO: Vse več je teh rdeče žarečih kapljic ...

Sunkoviti zamahi potapljačev pod vodo.

PROFESOR KARL: Prihajava k tebi, Diego!

Diegovo sopenje in piski. Glas postaja vse bolj nerazločen.

DIEGO: Umikam se, a gre za menoj!

GLAS Z LADJE: Profesor, takoj se spustite k Diegu!

PROFESOR KARL: Preklete, kaj pa mislite, da počneva?!

DIEGO: Kje sta?!

PROFESOR KARL: Kakih sto metrov od tebe ...

DIEGO: Zdaj je tu ... Razliva se okoli mene ...

Spet sunkovito dihanje.

DIEGO: Vse gostejša je. Kot oblak!

Krik.

DIEGO: Aaa! Prekriva me!

DIEGO (*paničen glas*): Globinomer nori, čeprav se ne premikam. Ne vem, kaj naj naredim ... Pritisk se veča. Kot da bi globina naglo naraščala

PROFESOR KARL: Pomiri se, Diego!

DIEGO: Svetloba tu notri me slepi, da ničesar ne vidim ...

GLAS Z LADJE: Kaj se dogaja, profesor? Sporočite ...

PROFESOR KARL: Približujeva se mu!

GLAS Z LADJE: Zakaj ni slike? Vključite kamero!

Pisk ladijske zveze. Trušč motenj. Nato glasba.

8. RADIO/TRETJI

Mehurčki. Glas spet prihaja iz globin morja. Vedno bliže.

NOVINARKA (*v studiu*): Erik, se slišimo? Opravičujemo se za nekoliko slabšo zvezo.

Nekaj motenj na zvezi.

REPORTER: Ja, zdaj se spet slišimo ...

NOVINARKA: Kaj meniš: imamo mogoče opraviti s pojavi masovne histerije, kakršni so bili takoj po prvi svetovni vojni opaženi na Nizozemskem, v Flandriji in še kje?

REPORTER: Ne vem, česa takega verjetno ni mogoče zanesljivo trditi. O tem bomo lahko vsekakor povedali več pozneje, ko bomo poskušali

govoriti z nekaj pričami dogodka. Seveda če nam bo uspelo, kajti dogodek je za zdaj še neuraden in skrbno skrivan. Lep pozdrav v studio ...

NOVINARKA: Hvala, Erik. Torej: oglasi se, ko boš zbral še kaj pričevanj.

Glas izginja pod vodo. Mehurčki.

NOVINARKA: Naj povemo, da bomo o nenavadnem pojavu govorili tudi z gosti, ki se nam bodo pridružili v studiu. To je bilo naše prvo poročanje o dogodku pred Rdečim otokom. Toliko za zdaj ...

Glasba iz studia. Mehurčki.

9. PREOBLEKA

Spusti ventilov v testni bazen. Šum pospravljanja jeklenk.

ŽANA (*prihaja*): K direktorju morata. V knjižnici vaju čaka.

SIMON: Takoj? Komaj sva se preoblekla.

PROFESOR KARL: Povejte, Žana, da prideva. Samo opremo pospraviva.

SIMON: Kaj hoče od naju?

PROFESOR KARL: Ha! Kaj hoče od naju? Lojalnost, Simon! ... In posnetke!

10. IZ DNEVNIKA

Tiha, orgelska glasba. Vmes – v odmevu – izdihani mehurčki potapljača, ki se spušča.

PROFESORJEV DNEVNIK: Obvladujemo svet? Ne! Danes, po tolikih letih raziskovanja meje med živim in neživim, menim, da je človekova predstava o svetu varljiva. In da je še kako povezana z njegovim vztrajnim hotenjem po spreminjanju sveta.

Danes mislim, da se vse, česar se v naravi dotaknemo, prej ali slej zdrobi v naših rokah.

In da je vse, kar smo kot človeštvo lahko ustvarili v življenju Zemlje – le začasno.

Izginja glasba. Izginjajo mehurčki. Zvočni rez.

11. SESTANEK NA OCEANOGRFSKEM INŠTITUTU

Vrata se odprejo.

DIREKTOR INŠTITUTA: Samo na vaju še čakamo. Sedita.

Šum stolov.

DIREKTOR INŠTITUTA: Naj povem kar naravnost, zakaj sem vaju poklical ... Nič od tega, kar se je zgodilo na današnjem kontrolnem potopu, ne sme priti v javnost.

Tišina.

PROFESOR KARL (*poudarjeno počasi*): Razumljivo.

DIREKTOR INŠTITUTA: Kar sta videla v bližini Rdečega otoka, je odslej stroga tajnost in mora to tudi ostati.

SIMON: Ampak gospod direktor ...

DIREKTOR INŠTITUTA: Kaj "ampak", gospod Simon?

SIMON: Kaj pa nesreča?

DIREKTOR INŠTITUTA: Obvestili smo Diegovo družino, da je nesrečno izginil ob redni kontroli in da pogrešanega iščemo. Mar ni to res?

PROFESOR KARL: Oprostite, malenkost, vendar to ni bila redna kontrola ... Bila je specialna naloga ...

DIREKTOR INŠTITUTA: Kakor koli! Ko bodo našli truplo, bo narejen tudi sodni zapisnik ...

PROFESOR KARL: Ampak ... Videla sva, kaj se je zgodilo ... (*Sam umolkne.*)

DIREKTOR INŠTITUTA: Da ga je ...? Kaj, profesor?

SIMON (*čez čas*): Bila sva vendar tam, priči! Ne morete sporočiti, da je kar izginil ...

DIREKTOR INŠTITUTA (*ostro*): Kar se je dogajalo, kar sta videla in slišala, pozabita ...

SIMON (*nejeverno, počasi*): Pozabiva naj?

Molk.

DIREKTOR INŠTITUTA (*grozeče*): Dokler ne raziščemo ozadja dogodka, ne sme v javnost noben podatek. V preiskavi se nam bodo zato pridružile specialne vojaške enote.

PROFESOR KARL: Ti mrhovinarji. Z njimi ne bom sodeloval.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN (*zdaj se prvič vključi v pogovor – z ironijo*): Čemu ta aroganca, dragi profesor?

PROFESOR KARL: O, dober dan, gospod vojaški izvedenec!? Zakaj? ... Zato ker vedno prikojite znanstveno resnico svojim potrebam po nekakšnem "sovražniku", gospod Herman. Ker iščete namišljene nasprotnike, pred katerimi nas potem "branite". Ker vsepovsod vnaprej ustvarjate "incidente" ... in "sovražne dogodke". To je prava resnica vsake specialne vojaške doktrine in tudi vašega poslanstva!

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Dovolite, kolega, se vam ne zdi, da precenjujete svoje razumevanje varnostne doktrine? In – vas bomo vprašali nazadnje!

DIREKTOR INŠTITUTA: Mir, prosim, kolega! V naslednjih dneh želimo ugotoviti, ali je šlo pri vseh le za halucinantni predstadij kompresijske bolezni, torej za človeški faktor ... ali ...

PROFESOR KARL: Kompresijske bolezni? A tako?!

SIMON: Kaj nisva opravila testa, ki je nedvoumno pokazal, da sva bila pri popolni zavesti? Zakaj ne pojasnujemo, kaj sva videla? Diego ni haluciniral. Tudi midva nisva!

DIREKTOR INŠTITUTA: O tem se bomo lahko še veliko pogovarjali. Zdaj pa ... Od danes bosta v karanteni. Za vaju veljajo vsa pravila tajne naloge. Domače smo že obvestili, da bosta še nekaj časa odsotna, na "terenu" ...

SIMON: Obvestili? Na "terenu"? In brez najine privolitve?

DIREKTOR INŠTITUTA: Obvestili smo tudi vašo hčer v Parizu, profesor.

PROFESOR KARL: Kako si drznete?

Profesor skoči, a ga zadržijo močne roke specialca.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Sedite no nazaj, gospod profesor!

Profesor sede nazaj.

SIMON: Je vse to mogoče?

PROFESOR KARL: Je, Simon. Na žalost, je! Postala sva talca pedantne znanstvene nevere, ki ji meje določajo strah pred neznanim, pritlehna omejenost pravil in, seveda, strah ogrožene črede, ki je pripravljena izvreči vse, kar bi skalilo odnose v njej ... (*direktorju inštituta*) Torej sva talca?! ... Očitno igrate nekakšen krizni štab ... Simon, zdaj boš odkril nov podrazred v skupini svojih znanstvenih znancev. Ne veš, ali so tako pedantni, ker so žuželkarji ali ker so spužvarji ...

DIREKTOR INŠTITUTA: Bodite tiho, profesor!

PROFESOR KARL: ... na koncu pa se izkaže, da gre le za darvinistične policaje!

Silovit tresk stola na tla.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN (*kriče*): Tiho! Tu nismo v plemenski hordi, v kateri lahko vsak govori, kar se mu zljubi! Ne prenašam domišljavih starcev!

PROFESOR KARL (*po pavzi*): Torej to pomeni pripor?

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Pomeni varnostno preiskavo ozadja dogodka. Zato moramo izključiti iz nje vse možne osebne reakcije in individualna ravnanja ...

DIREKTOR INŠTITUTA (*ostro*): Če je pojav resničen, nas čaka velika odgovornost glede tega, kaj sporočiti javnosti.

PROFESOR KARL: Če je?! Dovolite, ampak poskusni žrtvi nekakšnega odlaganja resnice nočeva biti!

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Imate jamstvo, da ta resnica res je?

PROFESOR KARL: Vidim, da imam, kakor Sokrat, opraviti s samimi sodniki ...

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Kodeks poklica, s katerim ste seznanjeni tudi vi, starejši kolega, nalaga preučitev okoliščin pred kakršno koli izjavo za javnost!

SIMON: Toda to lahko traja neskončno dolgo!

PROFESOR KARL: Vprašam naravnost: Torej sva resnično zapornika?

DIREKTOR INŠTITUTA (*se približa, nekoliko priliznjeno*): Prosim, vdajta se v to. Opraviti moramo vsa opazovanja. Tudi meni je neljubo. (*Čez čas:*) Diegova smrt bo osvetljena, ko bo čas za to!

PROFESOR KARL: Lep memento mori.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Odpeljite ju že!

Težka vrata knjižnice se odprejo. Koraki. Vrata se zaloputnejo. Glasba.

12. RADIO/ČETRTE

Mehurčki. Glasba in glas novinarke sta slišati, kakor da bi prihajala iz globin morja. Slišimo nekakšno glasbo. Rock. Ta nenadoma izgine.

NOVINARKA (v *studiu*): Zdaj pa je, če se ne motim, z nami spet naš reporter Erik, ki se je za nas odpravil na mesto skrivnostnega dogajanja, ki so ga želeli skriti pred javnostjo?

REPORTER: Tako je ... Znova se vam oglašam s kraja dogodka, na katerem naj bi se zgodil nenavaden pojav, ki je na obale pritegnil množice ljudi.

NOVINARKA V STUDIJU: In kako se je pravzaprav vse skupaj začelo? ... Ali je res, kar se je govorilo, da naj bi se vse skupaj začelo z nekakšnimi videnji domačinov?

REPORTER: Res je! Sredi zaliva so včeraj začeli zvoniti zvonovi ...

Glas izgine. Mehurčki.

13. IZ DNEVNIKA

Šum potapljanja. V daljavi rahel, a naraščajoč zven orgel.

PROFESORJEV DNEVNIK: Ali lahko naša govorica poimenuje nekaj, s čimer še nimamo izkušnje, pa vendar slutimo, da obstaja?

Ali lahko spregovori o skrivnostni biokemiji, ki počasi spreminja neživo v živo nekje na dnu nepreglednih morskih globin?

O skrivnostni sili, ki bo nekoč prišla – kakor neustavljivo kipenje orgelskih registrov v Bachovi fugi – z dna oceanov na naše obale, do nas?

Crescendo glasbe.

14. RADIO/PETI

Mehurčki zraka. Reporterjev glas spet prihaja iz morskih globin.

REPORTER: ... sredi zaliva so včeraj začeli zvoniti zvonovi. Ko so prvi domačini prišli do kraja dogajanja, so tam našli otoškega župnika. Ta naj bi, po izjavah prič, ves čas govoril o nekakšni podvodni avri in neusmiljeno zvonil oznanjenje.

NOVINARKA (*v studiu*): In, če se ne motim, je bil govor tudi o svetlečih obrazih pod vodo.

Glas spet počasi izginja pod vodo.

REPORTER: Res je tudi to. A pogovor o tem z nekaterimi domačini, ki naj bi pojav videli, nameravam še posneti.

Glas izginja v globino.

NOVINARKA: Mi pa povejmo še, da se bomo o dogodku pred Rdečim otokom danes pogovarjali tudi z gostom v studiu, s strokovnjakom komunikologom. Hvala za zdaj, Erik.

Ponovno radijska glasba. Rez.

15. IZ DNEVNIKA

V ozadju zvočni signali, glasovi, hreščanje in brnenje.

PROFESORJEV GLAS: Pogosto, ko poskušam po zvezi poklicati svoje tovariše in slišim le prekinjanje zvočnih signalov, hreščanje in nerazumljivo brnenje, pomislim, kako zaman se poskušamo pogovoriti med seboj. Kako vpijemo, kričimo drug mimo drugega.

In takrat pomislim, da nas govor pravzaprav združuje v človeške jate. Govorica nas ves čas obdaja, deluje okoli nas in med nami, je naš most k drugim, a sama zase živi tudi svoje izmuzljivo življenje. Kot nenehno razvijajoča se funkcija uma projicira naše iskanje smisla v vse obstoječe! V živo in neživo!

Crescendo glasbe.

16. PROJEKCIJA NA VOJAŠKEM INŠTITUTU (1)

Videoprojektor teče sredi manjše dvoranice. Vsi glasovi, ki jih slišimo (pisani so v kurzivi) so na posnetku.

GLAS Z LADJE: *Zakaj ni slike? Takoj vključite kamero ... Slišite, profesor!*

SIMON: Vključena. Snemava!

SIMON: Glejte, profesor ... Tam ... Velik oblak ... In vrti se ...

PROFESOR KARL: In Diego je nekje v njem!

DOKTOR SCHIELD (v dvorani): Zdaj pa pazljivo glejte posnetek!

Preklop na zvezi.

PROFESOR KARL: Diego, me slišiš!?

Dihanje.

SIMON: Zdaj se oddaljuje ...

SIMON: Kot bo bežala pred nama, profesor.

Preklop na zvezi.

PROFESOR KARL (glasno po zvezi): Potaplja ga v globino. Slišite, ladja! Oblak snovi se oddaljuje z neznansko hitrostjo.

SIMON (krikne): Glejte, profesor! Stoji in čaka ... Ustavila se je.

PROFESOR KARL: Snemaj, Simon!

SIMON: Snemam, profesor.

Tek kamere in dihanje.

PROFESOR KARL: Kakor da si naju ogleduje ... Neverjetno!

GLAS Z LADJE: Prekinite potop! Takoj se vrnite!

PROFESOR KARL: Diego! Me slišiš! ...

Nenadoma se zasliši oddaljen Diegov krik.

DIEGO: Ta vrag! Oviija se okoli mojega ventila ... (grgrajoče): Komaj diham ... Na pomoč!

Krik dušenja.

DOKTOR SCHIELD (*v dvorani*): Ste že kdaj videli kaj takega?

DIEGO: Aaaaa! Zapira mi ventil!

Piski in tišina.

GLAS Z LADJE: Slišite, profesor?! ... Prekinite potop!

PROFESOR KARL: Ampak, poveljnik?! ... Kaj pa Diego?

GLAS Z LADJE: To je ukaz! Takoj prekinite potop!

Dihanje iz jeklenk v filmu narašča. Prizor prekrije glasba.

17. V CELICI (1)

SIMON: Do kdaj naju bodo zadrževali tu spodaj, v tej zatohli kleti?

PROFESOR KARL: Kdo bi vedel ...

Tišina. Čez čas.

SIMON: Profesor, zakaj se dogaja vse to? ... Od kod naenkrat toliko neznanega?

PROFESOR KARL: Človek je zarisal svoj ris na vse stene v hodniku živega, vendar ne vemo, za koliko časa.

SIMON: Ne razumem, profesor.

PROFESOR KARL: Poglej, Simon: Človek je bitje, ki ne more živeti samo zase. In tako se skrivamo v skupnost.

SIMON: Skrivamo v skupnost?

PROFESOR KARL: Ja, v njej se obdamo z drugimi. Družimo se v vse večja mesta. Opiti s svojim graditeljskim snom živimo v teh velikih mravljiščih. Iz

njih opazujemo naravo le še kot nekaj, kar obstaja zaradi nas, kar obdaja naš stvariteljski sen. Zato jo nenehno spreminjamo po svojih potrebah.

SIMON (*se zamisli*): Res ... A kako dolgo še?

PROFESOR KARL: Ne vem ... Ne dolgo ... V svoji selitvi na vse bolj umetne kopnine se vse bolj oddaljujemo od svoje zibelke – morja. V to zibel življenja spuščamo iz naših velikih mest reke odplak in te se zlivajo v neznane globine dna. In ni čudno, če nam morje čez nekaj časa odgovori s svojega dna in nam pošlje na naše obale svoj opomin iz globin!

SIMON: Zakaj se direktor inštituta ni potegnil za naju?

PROFESOR KARL: Vedno je bil navadna rit, sicer ne bi postal to, kar je! Nikoli ni bil kaj prida znanstvenik.

Simonovi koraki po celici.

SIMON: Saj sva kakor žrtvi mračnjaških cerkvenih zarot! Podpiševa naj, da je Diego umrl naravne smrti. Podpiševa naj, da nisva videla ničesar. Podpiševa naj, da žareče snovi, ki je obdajala Diega, nisva nikoli videla in da priznavava vpliv nepravilne dekompresije. Podpiševa naj torej, da se zunaj človeškega vedenja ne more zgoditi nič neznanega in da je vse le po meri človeka.

PROFESOR KARL: Natanko tako, Simon.

Zaslišijo se koraki na stropu.

SIMON: In kaj delajo zdaj?

PROFESOR KARL: Odlašajo, ker ne vedo, kako naj pojasnijo zadevo, če bi prišla v javnost ... In najine resnice ne bodo dovolili ...

SIMON: Potem nama res ne bodo dovolili, da bi se oglasila svojim?

PROFESOR KARL (*se nasmehne*): Kako si naiven, Simon. Seveda ne!

Nenadoma Simon plane v tih jok. Profesor ga stisne v svoj velik objem. Glasba.

SIMON: Morena, moje dekle, me čaka ... Skupaj sva prišla na obalo, tu naj bi začela novo življenje. Kazalo je tako dobro, saj sem pri vas na inštitutu dobil zaposlitev in prakso. Tudi ona se je znašla s prevajanjem ... Nekako ji moram telefonirati. Kako naj vem, da bo zdržala, če se ne oglasim. Da ne bo pustila vsega skupaj in odšla nazaj na celino.

PROFESOR KARL: Zaupaj ji, pa ti bo laže. In boš vedel, da je tu, da te čaka!

SIMON: Do telefona morava priti! Boste pomagali, profesor?

PROFESOR KARL: Zaspiva zdaj, Simon! Utrujen si!

Se uležeta. Obračanje teles. Glasba. Vanjo zdaj profesorjev, zdaj Simonov izdih.

18. PROJEKCIJA NA VOJAŠKEM INŠTITUTU (2)

Spet smo na projekciji v dvoranci. Šum motorja in hlajenja. Spet se vrti isti posnetek.

DIREKTOR INŠTITUTA (v dvorani): Pazljivo glejte, kaj se zdaj dogaja! Prosim, zavrtite prej!

PROFESOR (glas v filmu): Spreminja se v nekakšen verižni kolobar V svetlečo se verigo ... Zdaj žari na obodu.

Dolg pisk sonde v filmu. In le vrtenje projektorja.

GLAS Z LADJE: Tu ladja, profesor. Slišite!? Prekinite potop!

PROFESOR (v filmu): Pa ja ne mislite, da bomo pustili Diega?!

GLAS Z LADJE (v filmu): To je ukaz! Pomožna ekipa vam gre naproti. Je že na poti dol k vam!

PROFESOR (v filmu): Diego, me slišiš?

Zdaj se oglasi bližnji glas v projekcijski dvorani.

DIREKTOR INŠTITUTA (*v projekcijski dvorani, na ves glas*): Glejte! Tam ... Čisto na levi! Nad dnom!

Pisk sonde iz filma.

PROFESOR (*v filmu*): Snov na obodu žari in se je odprla ... Toda Diega ni nikjer ... V njej vidimo samo ustnik ... obleko ... kisikovo bombo, ki se vrti.

Sunkovito dihanje na posnetku.

AVTORITATIVNI GLAS/NOTRANJI MINISTER (*v dvorani*): Ustavite!

Projektor se ustavi.

AVTORITATIVNI GLAS: Teh posnetkov ne sme videti nihče! Takoj moramo imeti sejo sveta za varnost. Na njej morajo biti vsi podatki o dogodku pri otoku! Kako si vi, doktor Schield, razlagate ta pojav?

DOKTOR SCHIELD: Nekaj podobnega, čeprav v drugačni obliki, so zasledili pod obrežji Bajkala pred približno desetimi leti ... Vendar nimamo uradnih parametrov za primerjavo ... Še vedno so nedostopni širši strokovni javnosti.

AVTORITATIVNI GLAS: In kaj to pomeni?

DOKTOR SCHIELD: Bojim se, da so deponije energetskih odpadkov, ki smo jih odlagali v dno pod tem otokom galebov, v zvezi s tem pojavom.

AVTORITATIVNI GLAS: Ampak zakaj so izbrali ravno ta otok?

DOKTOR SCHIELD: Od nekdanje je bila tu skrita vojaška baza z laboratoriji za raziskovanje morja ... Njegove čeri so votle ... Ko so bazo opustili, so se odločili za univerzalno energetsko deponijo ... in za polnjevali kaverne.

AVTORITATIVNI GLAS: Tako blizu ene najbolj obiskanih turističnih obal? Ste znoreli?

DOKTOR SCHIELD: Če dovolite pojasnilo, ekscelenca ... (*Ironičen nasmeh.*) Takrat sem bil še ovum, jajčece! Neizbrano na genetskem ozvezdju. To je bilo namreč pred skoraj pol stoletja!

AVTORITATIVNI GLAS: Ni časa za neslanosti! Poglejmo posnetek do konca! Pohitite, prekleto!

Spet vrtenje projektorja. Delno razumljiva govorica s filma v ozadju. Medtem poteka bližnji pogovor v dvorani.

Pisk sonde iz filma.

PROFESOR (v filmu): Snov na obodu žari in se je odprla ... Toda Diega ni nikjer ... V njej vidimo samo ustnik ... obleko ... kisikovo bombo, ki se vrti.

Sunkovito dihanje na posnetku.

DOKTOR SCHIELD: Opazujte neverjetno sposobnost samožarilnosti, ki jo ima ta snov! Vidite, kako pravilne so oblike pulziranja? Kakšna visokofrekvenčna energija! Neverjetno refleksna snov!

Glasba.

19. IZ DNEVNIKA

Izdihani mehurčki potapljača pod vodo. V ozadju nekakšna tiha, sferična glasba.

PROFESORJEV DNEVNIK: Zdi se, da je vse, kar nas obdaja, nastalo le po zaslugi človeka in njegovih hlepečih, stvariteljskih sanj. Da je ves svet le – po meri človeka. A še malo ni tako.

Kadar se potapljam v globine, čutim, da v mogočnih temeljih sveta nekaj ohranja in varuje njegove neznane zakone ... Še več, po tolikih letih dela v znanosti sem se dokopal do spoznanja, da neživo s premočjo skrite entelehije, nekakšne snovne inteligence, obdaja živo. In da prav ono določa meje med živim in neživim in da o tem mi, preiskovalci oblik s površja, ne vemo nič ...

Glasba.

20. RADIO/ŠESTI

Mehurčki. Glasba v radiu prihaja iz globine. "Fade out" radijske glasbe.

NOVINARKA (*v studiu*): V studiu imamo zdaj pred mikrofonom gosta, magistra psiholoških ved in strokovnjaka za preučevanje komunikacije z množicami, gospoda Eiselta. Dober dan.

MAGISTER EISELT: Dober dan.

NOVINARKA: Ali bi pritrdili mnenju, da smo bili včeraj priča nekakšnemu, reciva temu tako, slepilnemu transu, "samovžigu" množice?

MAGISTER EISELT: Torej – iz zgodovine podobnih pojavov je splošno znano, da lahko določeno, recimo temu "fantazmagorično" razpoloženje, ki se, če ga spodbudijo govorice, naseli v ljudeh, pozneje res sproži različna neljuba dejstva, kakršnim naj bi bili priče v tem primeru.

NOVINARKA: Javnost je preplašena ... Povejte nam: številni naši poslušalci so bili v odmevih na dogodek mnenja, da je treba s tistimi, ki sprožajo ali usmerjajo množična "videnja" in tako imenovana "oznanjenja", ravnati nadvse strogo. Vi vodite preiskavo, kaj menite o tem vprašanju?

MAGISTER EISELT: Širšo javnost je treba zavarovati pred nerazumnimi preplahi ... Dolžnost organov reda in zaščite je, da morebitne pojave "množične histerije" kar se da razumno in nenasilno umirijo ... poudarjam pa, ker gre za občutljivo vprašanje, predvsem z nenasilnim ravnanjem ...

NOVINARKA V STUDIU: In kaj lahko sporočiš s terena, Erik?

REPORTER: No, spoštovani poslušalci, mi se bomo vsekakor potrudili najti tudi duhovnika, s katerim nam še ni uspelo priti v stik, da nam bo še on povedal svojo resnico o dogodku

NOVINARKA V STUDIU: Hvala lepa, Erik. Slišimo se torej malo pozneje ... To je bilo novo poročanje našega reporterja Erika – iz zaliva pred Rdečim otokom.

Spet glasba iz studia. Izginja v globino. Mehurčki.

21. V CELICI (2)

Obračanje teles. Zdaj profesorjev, zdaj Simonov izdih.

SIMON (*leže*): Ne morem in ne morem spati ...

PROFESOR KARL (*leže*): Veš, Simon, kaj mi je nekoč rekel star ribič, s katerim sva si takole, kot midva zdaj to celico, delila kajuto? ... Da svet sloni le na ribji plavuti. Včasih tudi sam mislim tako ... Globoko v globinah oceana drži svet pokonci samo ribja plavut, je rekel ... Ko bodo naše mreže zajele pregloboko v skrivnost dna, bo udarila z repom in bo konec sveta ... (*Umolzne.*)

SIMON: Je sploh mogoče živeti na tem svetu kako drugače, kot živimo, profesor?

PROFESOR KARL: Samo s skokom iz naših pravil, ki jih rišemo po hodnikih živega na tem planetu.

SIMON: Naj bi se vrnil v nepopolnost?

PROFESOR KARL: Ja, vdati se moramo v skromnost minevanja, ki velja za vse živo. Nazaj k pravilom naravno izumirajočih vrst! ... Ali pa na dno, k ribi faroniki.

SIMON: Mislite, da bomo tako, kot živimo, mogoče lahko celo izumrli, profesor?

PROFESOR KARL: Ne vem, Simon. Kdo bi vedel? ... Mogoče bomo morali samo nazaj v globine. Za nekaj časa, nazaj tja dol, od koder prihajajo vsa začasno izbrana življenja na bregove pod milost svetlobe ... Lahko noč.

SIMON: Lahko noč, profesor.

Glasba.

22. RADIO/SEDMI

Mehurčki zraka. Glasova z radia spet prihajata iz globin.

NOVINARKA (*v studiu*): In zdaj pripravljamo pogovor našega reporterja s pričami dogodka pred Rdečim otokom. Koga imaš pred mikrofonom, Erik?

REPORTER: Dober večer. Pogovarjali se bomo s pričama tega tako imenovanega "razodetja". Govorili bomo z otoškim ribičem in njegovo ženo.

V mikrofona občasno piha veter.

REPORTER: Gospa Delvecchio, stojiva na obali Rdečega otoka, pred otoško župno cerkvijo. Povejte, vi ste doma na tem otoku. Bili ste priča. Kako se je vse začelo?

STARKA: Naš župnik so prvi opazili nenavadno svetlobo pod vodo. In potem so začeli zvoniti.

REPORTER: In takrat ste prišli na obalo vsi?

STARKA: Ja. Vsi otočani smo se zbrali. Ves zaliv je žarel od svetlobe.

RIBIČ: Nekateri so prišli tudi s čolni. Kmalu se je napolnil ves zaliv.

STARKA: V morju so se prikazale podobe. Kakor svetleče se jaslice. "O, duše so prišle na naše obale!" so govorili nekateri.

REPORTER: Tako, včeraj ste bili torej priče nekakšnemu srečanju z dušami umrlih, pravite? Nenadoma pa so v zaliv pripeljali policijski čolni s težkimi motorji. Povejte poslušalcem, kaj se je v resnici zgodilo.

RIBIČ: Začeli so nas razganjati z velikimi žarometi in nas z zvočniki pozivati, naj se vrnemo na obalo. Ko pa so začeli streljati v zrak opozorilne svetlobne rakete, so začeli mnogi panično veslati k obali. Čolni so se zaletavali med seboj. Ljudje so vreščali in skakali v vodo.

REPORTER: Pravite, da se je v do takrat skoraj slovesno ozračje naselila panika.

RIBIČ: Bilo je grozno.

STARKA: No, potem je svetloba sama od sebe ugasnila.

RIBIČ: Dolgo smo reševali ljudi na obalo ...

REPORTER: Tako se je noč "podvodnih" jaslic končala s številnimi žrtvami!

NOVINARKA: To je bil torej pogovor našega sodelavca z domačini o dogodku pred Rdečim otokom. Hvala, Erik. Kot rečeno, dragi poslušalci in cenjene poslušalke, bomo kmalu, ko bo imel pred mikrofonom nove sogovornike, spet stopili v stik z našim reporterjem.

Glasba. Izginja v globino. Mehurčki zraka.

23. PROJEKCIJA NA VOJAŠKEM INŠTITUTU (3)

Upočasnjeno vrtenje projektorja. Zato se sliši tudi upočasnjena govornica na filmu.

DOKTOR SCHIELD (v dvorani): Poglejte, kaj počne! ... Kako ga vrtinči!

Dihi na posnetku.

PROFESOR (v filmu): Zdaj je oblak povsem izginil ... Diega ni nikjer. Vidimo samo ustnik ... obleko ... kisikovo bombo, ki se vrti. Diego, slišiš!?

Tišina in tihi dihi. Nato ...

GLAS Z LADJE: Tu ladja! Takoj se vrnite! To je ukaz! Dekompresijo bomo opravili v komori ... Slišite, to je ukaz! ... Vrnite se takoj!

AVTORITATIVNI GLAS: Dovolj!

DOKTOR SCHIELD: Ustavite projekcijo!

Filmska projekcija se ustavi.

AVTORITATIVNI GLAS: Kje sta?

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: V karanteni. Spodaj v kleti inštituta.

AVTORITATIVNI GLAS: In truplo ... tega Diega?

DOKTOR SCHIELD: V komori laboratorija imamo to stvar ... v polobstajanju ... no, tega Diega.

AVTORITATIVNI GLAS: Kaj pa svojci? Ste, no ... hočem reči, ste poskrbeli ...?

VOJAŠKI IZVEDNEC HERMAN: Pripravljamo uradni zapisnik, da trupla nismo našli.

DOKTOR SCHIELD: Dovolite?! Pojdimo si jo zdaj ogledati to snov ... Mislim, tega – Diega ...

Glasba.

24. POBEG

Zaslišijo se koraki, ki gredo proti celici.

PROFESOR KARL: Prihajajo po naju. (*Šepetaje:*) Naredil se bom, da mi je slabo ...

Vrata se odklepajo.

PRVI SPECIALEC: Profesor Karl, asistent Simon, stopita, prosim, z mano ...

SIMON: Sva končno dobila dovoljenje za obisk?

PRVI SPECIALEC: Preselili vaju bomo. Kot rečeno: sledita mi!

Koraki ven. Zapiranje vrat.

Med korakanjem po hodniku.

PROFESOR KARL: Zdaj?

SIMON (*šepetaje*): Zdaj!

Nenadoma se profesor začne opotekati.

PROFESOR KARL: Slabo mi je, ne morem ...

PRVI SPECIALEC: Hej, stari, kaj se greš ...

PROFESOR KARL: Noge me ne ubogajo več ...

SIMON: Primate se me, profesor. (*Zavpije:*) Ne stojte, pomagajte mi ga prijeti!

SPECIALEC: Primi se me, stari ... dvigni se! Tako ... Še malo.

Medtem skoči Simon na specialca.

SIMON (*sam pri sebi*): Zdaj ali nikoli! (*Na glas:*) Na!

Top udarec. Sliši se, kako telo specialca pade na tla.

SIMON: Tako! Moj džu džitsu, profesor, včasih pomaga ...

PROFESOR KARL: Simon, ne vem, če se bo izšlo ...

Bližajoči se koraki drugega specialca po hodniku.

SIMON: Beživa! Nekdo prihaja.

Tek nog po hodniku.

SIMON: V knjižnico, profesor. Tam je telefon.

Glasba – poudarek napetosti.

25. V KLETI INŠTITUTA

Člani kriznega štaba hodijo po hodniku. Koraki po tlaku.

AVTORITATIVNI GLAS: Ga imate kar tu, v akvarijih?

DOKTOR SCHIELD: Ja! V komori za morsko biomaso.

AVTORITATIVNI GLAS: In za kaj pravzaprav gre ...

DOKTOR SCHIELD: Za nekakšno simbiozo tkiv. Simbiozo služi, ki žari, in človeških celic.

Težka vrata komore se odprejo. Stopijo v akustiko komore, v kateri se sliši brbotanje mehurčkov.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Tu je!

Brbotanje mehurčkov v cevkah.

DOKTOR SCHIELD: Sluz, ki je v resnici ... Diego, oziroma tisto, kar je ostalo od Diega. Grozno ...

AVTORITATIVNI GLAS: Ampak saj vidim obraz! Obraz v tkivu iz svetlečih se kapljic.

Spet brbotanje mehurčkov v ceveh.

DIREKTOR INŠTITUTA: Videti je, kot da je v globoki komi ...

AVTORITATIVNI GLAS: Nihče ne sme vedeti, kaj imamo tu. Tudi o potopu ne sme priti nič v javnost. Vso javnost v zvezi z zadevo pri Rdečem otoku popolnoma onemogočite!

DOKTOR SCHIELD: Bojim se, da je že prepozno, ekscelenca ...

AVTORITATIVNI GLAS: Kako?

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Neka lokalna postaja ... je objavila, da je baje našla nekaj očividcev žarenja v zalivu pred otokom ... Mi smo ...

AVTORITATIVNI GLAS: Kaj! Takoj ustavite te novinarske vohljače, demantirajte, recite, da je šlo za novinarsko raco ... za umišljanje. Zamenjajte urednike ... zaprite postajo. Kar koli! Niti prahec ne sme v javnost, smo se razumeli!?

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Razumeli ...

AVTORITATIVNI GLAS: Ne, ne, čakajte! ... Res. To zdaj ne bi bilo kar tako neopazno ... in bilo bi sumljivo ... (*išče*) Že vem. Uporabite nasprotno metodo! Objavite vse kot veliko up-to-date potegavščino radia ... kot igrano, montirano, fake zadevo, ki je bila predvajana, ker ozavešča, kaj pravite?

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Takoj bomo ukrepali ...

AVTORITATIVNI GLAS: In še to: potem spremenite program, naj se isti glasovi ne pojavljajo več ... oddajajte samo lahko glasbo, turistična obvestila. Naredite vse lepo in lahko ...

Glasba. Nato rez v vrtenje telefona.

26. V KNJIŽNICI

Simon vrti številčnico telefona. V ozadju tiho igra radio. Studijska glasba.

SIMON: Moram jo dobiti!

Zdaj sledi telefonski pogovor. Na drugi strani zvoni. Nekdo dvigne slušalko. Morena ima tuj naglas.

MORENA (*v slušalki*): Kdo je?

SIMON: Simon tu ...

MORENA: Fuck you, diver! Pa kaj si misliš?! Oglesiš se po treh dneh, ne da bi sporočil, zakaj te ne bo?!

SIMON: Poslušaj, Morena, ne utegnem razlagati vsega, a moraš mi verjeti ... Še vedno sem v Centru ...

MORENA: Kaj naj ti verjamem ... Da so ti podaljšali ta zajebani teren? Da greš na potapljanje še za teden dni? Simon, nočem biti in ne bom ujetnica tvojega poklica, slišiš! Sem sva prišla, da začneva drugače, na novo ... Jutri se vrnem.

SIMON: Morena ...

MORENA: Je že prepozno. Odpotujem, anyway!

Škrt telefona. Linija se prekine.

SIMON: Morena, slišiš? (*Spusti slušalko.*)

SIMON: Nekdo je prekinil ... Nekdo je prisluškoval ... Morena kljub vsemu ne bi prekinila ...

Medtem se glasneje zasliši radio. Studijska glasba se prekine.

NOVINARKA (*v radiu*): Še vedno čakamo, da se nam bo oglasil naš reporter z novimi novicami glede nenavadnega žarenja pred Rdečim otokom.

Simona popade histeričen smeh.

SIMON: Slišite, kaj poroča radio, profesor?

Simon nastavi radio še glasneje.

NOVINARKA: V studiu smo danes že gostili komunikologa in magistra psiholoških ved gospoda Eiselta, strokovnjaka za preučevanje komunikacije z množicami.

SIMON: Torej se je razvedelo. Vse je izbruhnilo na dan ... midva pa sva še vedno talca "skrivnosti"?!

V ozadju še poteka radijski prenos.

NOVINARKA: ... zdaj bomo počakali na nove sogovornike v studiu ... in seveda na novo poročanje našega reporterja, ki se je odpravil na mesto skrivnostnega dogajanja.

Studijska glasba. Vse izginja v globino. Mehurčki.

27. V KOMORI INŠTITUTA

Brbotanje zračnih mehurčkov v komori.

DOKTOR SCHIELD (*nenadoma*): Glejte zdaj ... V sluzi se delajo ne-kakšne jamice ...

AVTORITATIVNI GLAS: Kot da bi imela tam oči? ... Res, groza!

DOKTOR SCHIELD: In namesto zenic ima še bolj sevajoče tkivo.

DIREKTOR INŠTITUTA: Kako žari ...

Koraki dveh v teku prihajajo do komore. Vanjo planeta vojaška specialca.

PRVI SPECIALEC: Oprostite, gospod admiral! Profesor in asistent sta pobegnila!

AVTORITATIVNI GLAS: Pobegnila? (*Zavpije:*) Za njima! Takoj mi ju najдите!

Tekanje. Dramatična glasba.

28. V KNJIŽNICI – nadaljevanje

Ista glasba na radiu kot prej.

SIMON: Vse, kar prestajava, je nepotrebno ...

PROFESOR KARL: Motiš se, mladenič ... Vse bodo skrili pred javnostjo in potvorili, če se kaj spoznam na to. Zato morava, kakor praviš ti, uiti, dokler je še čas.

SIMON: Pssst.

Simon ugasne radio. Zunaj pred knjižnico tek več ljudi. Pogovor in ukazi.

SIMON (*šepetaje*): Naju lovijo ...

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Preglejte vse nadstropje!

SIMON: Slišite, profesor, prihajajo!

Zunaj glasovi.

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Ne moreta biti daleč! Preiščite vse!

DIREKTOR INŠTITUTA: Mogoče sta v knjižnici?

PROFESOR KARL (*naglo in šepetaje*): Hitro! Tam zadaj je še en izhod!

Tek njunih korakov po parketu. Vrata se zaloputnejo. Glasba.

Nato pritečejo v knjižnico drugi koraki. Stečejo mimo mikrofona. Glasba.

29. PRED RDEČIM OTOKOM

Šum morske obale. Nekaj vetra. Kriki galebov. V ozadju motorji patroljnih čolnov. Nenadoma se zasliši zvon otoške cerkvice.

REPORTER (*tonskemu mojstru*): David, pripravi avto za vključitev v program ...

TONSKI TEHNIK: Čez nekaj trenutkov boš na zvezi.

Zvon v ozadju postaja vse vsiljivejši.

REPORTER: Čudno se spet spreminja barva gladine ... (*Tonskemu mojstru:*) Bo zveza kmalu, David?

TONSKI TEHNIK: Imaš! Lahko gremo v program ...

Vključitev v program.

REPORTER: Spoštovani poslušalci, spet se vam oglašam z zdaj že zaprtega območja pred Rdečim otokom. Danes je še do včeraj prijazno turistično mestece na obali nasproti otoka prepreženo z bodečo žico in s španskimi jezdec, ki ne dovoljujejo pristopa nikomur. Vojska je prevzela nadzor nad njim in nad neželenim spominom na izgnani "svetleči se privid". Na obali nasproti zaliva sem in čez nekaj trenutkov bom seveda skušal dobiti še izjavo poveljnika zaprtega območja. Toliko za zdaj ...

Izklop. Glasba iz studia. Vse se potopi v globino. Mehurčki.

30. V KOMORI INŠTITUTA (2)

SIMON (*nenadoma*): Glejte, profesor! Tista vrata!

PROFESOR KARL: To je pot v komoro.

Tihi koraki. Odpiranje kovinskih vrat komore.

PROFESOR KARL: Hitro noter! Tu naju ne bodo iskali! Zapri!

Zapreta vrata komore.

SIMON: O, ne! ... To ne more biti res?!

PROFESOR KARL: Slutil sem.

SIMON: To ni mogoče ... Kaj ... Saj to je ...?

PROFESOR KARL: Bal sem se tega pogleda.

SIMON: Zajeli so jo v sondo?

DIEGO (*kot sluz govori z zamolklim, počasnimin, brbotajočim glasom*):
Po-zdrav-lje-na ...

SIMON: To ... ta snov ...

PROFESOR KARL: To je Diego! (*Glasneje:*) Pozdravljen, Diego ...

SIMON: Ta snov brez oblike ... govori? Nemogoče.

DIEGO: Ha ha...Brez oblike?! Boš vedno enak, Simon? In vi, profesor, so vas tudi zajeli...

SIMON (*zašepeta profesorju*): Kako more vedeti, kdo sva?

DIEGO: Vse je zavest ... Tudi neživa snov ima zavest. (*Smeh.*) Ha ha! In kot vidita, imam tudi nekaj spomina ...

SIMON: Ne razumem

PROFESOR KARL: Vse, za kar smo v ekspanziji svojega vase zave-rovanega duha mislili, da ni živo ...

DIEGO (*zaprasketa kot iskre*): ... ima zavest o sebi. Pravilno, profesor. In to žarenje je – moja prebujena zavest ...

SIMON: Zato torej ta snov ... to ... žari?

PROFESOR KARL: Kadar je snov v nevarnosti, ogrožena, halucinira. To je znano pri nekaterih oblikah morskih nečlenarjev.

DIEGO (*prasketa*): Ja. In spremeni obliko ...

PROFESOR KARL: Nekateri to imenujejo tudi "projekcijo snovi", holo-grafski diagram. Ker je človek s svojimi posegi spremenil naravne pro-cese, reagira snov opozorilno – halucinantno.

DIEGO (*spet zabrbota*): Vsepovsod se bodo pojavile reakcije snovi. Kmalu ...

PROFESOR KARL: Zašli smo v senzualno stvarnost, pravijo.

DIEGO (*brbotajoč smeh in prasketanje isker*): Resnično zašli, profesor ...

PROFESOR KARL: V dobo prividov snovi ... V dobo, v kateri se bodo pojavljale vse bolj halucinantne oblike ekološko prizadete, ranjene snovi.

SIMON: To je grozno ...

DIEGO (*brbotajoč smeh in prasketanje isker*): Grozno, a ne, mučачo? In kako tvoja Morena?

SIMON (*zakriči*): Tega ne prenesem več!

Simon odsune vrata komore.

PROFESOR KARL: Simon ... Počakaj! Dobili te bodo!

SIMON: Naj bo, kar bo! Ne bom se več skrival ... Zbogom, profesor ...

Tek nog. Strelj. Že so pred komoro specialci. Oddajniki šumijo.

AVTORITATIVNI GLAS (*grmi iz oddajne postaje*): Preiščite še hodnik okoli komore!

DRUGA STRAŽA: V komori sta bila! Mlajši je pobegnil!

PRVA STRAŽA: Ne sme uiti. Za njim! Ti, starec, pa se poberi z mano ... ven!

Profesor skoči na hodnik pred specialca.

PROFESOR KARL: Ne, ne boste ga ustavili!

DRUGA STRAŽA: Umakni se, stari! Boš najebal!

Strel.

PROFESOR KARL: Aaaa! Prekleti!

Pade. Vrata komore se zaloputnejo.

DIEGO (*brbotajoče, blizu*): Ha ha ha! Zbo-gom, pro-fe-sor ...

Glasba.

31. POGOVORI V ETRU

Nenaden šum oddajnikov prihaja iz globine morja. Mehurčki.

GLAS IZ ODDAJNIKA: Opazovalnica centrali. Spet se je pojavila tista "stvar"!

POVELJNIK ZAŠČITE (*tudi oddajna postaja*): Ste prepričani!?

GLAS IZ ODDAJNIKA: Dno in nebo nad gladino žarita! Snov je očitno spet začela žareti ... Kaj naj storimo?

POVELJNIK ZAŠČITE (*oddajna postaja*): Pripravite vse za operacijo Privid. Odstranite vse priče!

Izklop. Šum oddajnika izgine v globino. Med mehurčke. Glasba.

32. V DŽIPU

POVELJNIK ZAŠČITE (*po megafonu*): Evakuirajte vse!

REPORTER (*zakriči šoferju*): David, vžgi!

Vžig džipa. Avto spelje in se divje zaustavi na makadamu pred reporterjem Erikom.

REPORTER: Hitro, proti obali nasproti otoka!

Erikov skok v avto. Vžig in džip spelje.

POVELJNIK ZAŠČITE (*po megafonu*): Držite ga! Nihče ne sme na obalo!

Džip pelje.

REPORTER: Si dobil zvezo? ...

TONSKI TEHNIK: Čakam, da naju vključijo.

REPORTER: Ampak kaj se dogaja? Ne vem, zakaj to tako dolgo traja. (*Tonskemu tehniku:*) Poskusi še enkrat, hitro ...

TONSKI TEHNIK: Program? Ja ... midva ... Takoj!

Zavore džipa. Vozilo se ustavi. Vkllop zveze ...

TONSKI TEHNIK: Imaš. Si v oddaji!

REPORTER: Spoštovani poslušalci, spet novica iz zaliva pred Rdečim otokom! Tu se spet dogaja nekaj neverjetnega, to zdaj že lahko rečemo. Morje se preliva v odtenkih ognjeno rdečkaste svetlobe. Tudi nebo nad otokom zato dobiva nenavadne škrlatne barve ... Zdaj gre zares. Z avtom drviva bliže k obali ... Čez nekaj trenutkov se spet slišimo.

Vrata. Džip spelje. Vožnja. Glasba. Rez.

33. POGOVORI V ETRU – nadaljevanje

AVTORITATIVNI GLAS: Operacija Privid naj se začne! Ste pripravljeni?

POVELJNIK ZAŠČITE (*po zvezi*): Smo pripravljeni!

PILOT (*po zvezi*): Pripravljeni!

DOKTOR SCHIELD: Je območje zaprto?

POVELJNIK ZAŠČITE (*po zvezi*): Je območje zavarovano?

OPAZOVALNI CENTER (*po zvezi*): V radiju trideset kilometrov od cilja!

POVELJNIK ZAŠČITE (*po zvezi*): Operacija Privid, start!

Šum avionskih motorjev zunaj na pisti.

AVTORITATIVNI GLAS (*zdaj po zvezi*): Opraviti morate brezhibno!
Nobena sled ne sme ostati! Srečno.

Vzlet avionov, ki drug za drugim poletijo v nebo.

34. NA OBALI RDEČEGA OTOKA

Džip v vožnji. Medtem okrog tuljenje siren – alarm.

REPORTER (*zadihan, v avtu*): Ustavi!

Zavore džipa. Sirene tačas prenehajo.

REPORTER (*zadihan, v avtu*): Vključi! (*Vklop.*) Spoštovani poslušalci, cenjene poslušalke! Hitim proti obali. Res, še malo prej, boste rekli, sem se posmehoval včerajšnjim dogodkom. A treba je povedati, kar vidimo ... Vsi skupaj, tudi vi, cenjeni poslušalci in poslušalke, vsi skupaj smo priče senzacionalnemu dogajanju: neznana živa snov iz žareče svetlobe je tu spodaj ... Vse več in več je prihaja iz vode ...

Izklop. Nato sledi pogovor po linku.

NOVINARKA: Erik? ... Erik!

REPORTER (*obstane*): Ja?

NOVINARKA (*po linku*): Erik ... Žal mi je, povedati ti moram, da že tvoje prejšnje javljanje ni šlo direkt v program ... Ta hip ne smemo dajati noter nič od Rdečega otoka. Začasno, so rekli. Sorry. In ne vem, kaj se dogaja. Tudi glasbo nam v celoti menjajo. Ultra light, si misliš!? ... Vsi čakamo na nadaljnja navodila. Hej, vseeno hvala za poročanje, stari! Počakajmo torej na razlago najnovejšega dogajanja ... Aja, vidva snemajta naprej! Prispevke bomo uporabili pozneje ... Sorry, še enkrat! Čao!

REPORTER (*nadaljuje*): Torej, David ... Dobil sem nogo! Od zdaj naprej bova snemala, na življenje in smrt! Si? Greva!

Start džipa. Sirene spet zatulijo. Čez glasba. Rez.

35. V CELICI (3)

PROFESOR KARL (*stoka, ker je ranjen*): Svinje! Kaj vse varujete in ograjujete! Katerega izmed svojih mnogih bebavih prividov? Kakšen višji cilj? Katero slepilo? Razloge katere višje neumnosti nam hranite za Danse Macabre? Ne vidite, da je vsega konec! Da smo očitno vse zaigrali, vse požrli, vse počlovečili!

AVTORITATIVNI GLAS (*na glas izza vrat*): Kaj mislite, da bomo res plesali predsmrtni ples na vaš migljaj? (*Vstopi.*) Kakšna patetika, profesor. Stil bayreuthske opere. Umski kič, pravim temu jaz! ... Mladenič je izbral sam ... Za vas razumem, da nočete podpisati, ker nimate več za kaj živeti ... A škoda zanj, da je bil tako neuklonljiv. Tudi njegovo dekle ni strpelo, da mu je tako malo mar zanje in da se ji ne oglasi ... Zato je odšlo z drugim ...

PROFESOR KARL: Kaj ste mu naredili?!

VOJAŠKI IZVEDENEC HERMAN: Ne mi, gospod profesor. Električna. Stopil je v varnostno cono.

PROFESOR KARL (*skozi solze*): V kakšno prekleto varnostno cono?

DOKTOR SCHIELD: Poskušal je bežati. Kot vidite, profesor – zaman.

PROFESOR KARL: Nekoč bo vse, kar hočete s tem prikriti, moralo priti na dan!

AVTORITATIVNI GLAS: Nekoč, nekoč ... Nekoč bodo tudi vaše zmotne predstave o živem, ki smo jim morali verjeti in služiti mi vsi, profesor, spoznane za napačne! Mi smo nasedli vam, vašim predstavam o svetu, da ne bo pomote! ... In ne vi našemu trudu, da bi si ga smiselno uredili in ohranili! Pojdimo.

Vrata se zaloputnejo. Od daleč se zasliši Bachova fuga. Prizadet profesorjev glas.

PROFESOR KARL: Pravzaprav vem, zakaj ... (*Obstane in počasi diha.*) Vem, zakaj si to storil, Simon. Verjeti je treba ... Do konca verjeti – zaradi zvestobe ... živemu! Le zvestoba lahko razsvetli temo okrog nas. Temo teh živčih spak ...

Bachova fuga vse glasnejša. Rez.

36. SNEMANJE DO ZADNJEGA DIHA

VELIK ZVOČNIK (*na obali*): Odstranite vse z obale! Ponavljam, takoj odstranite vse z obale!

REPORTER: Slišite lahko, kako odganjajo vse z obale ... Tam se iz vode dviguje prozorna, žareča gmota ... Leze na otok v nekakšnih kolobarjih. V njej je ... to je nedoumljivo ... snov je polna imitacij človeških obrazov ...

Sirene se spet oglasijo.

REPORTER: Vidimo tudi, da nekateri vojaki prestrašeni mečejo s sebe znamenja dolžnosti in bežijo.

POVELJNIK ZAŠČITE (*v zvezo*): Odstranite novinarsko gobezdalo!

Policijski alarm v ozadju.

REPORTER (*krikne šoferju*): Spelji, zaboga, proti nama gredo!

Spet vžig avta in divja vožnja.

REPORTER (*med vožnjo*): Res, otok škrlatno žari ... žari, spoštovani poslušalci, od snovi, ki se vzpenja nanj ... Vidimo, kako iz vode prihaja vse več te sluzi ... Vse više in više se vzpenja ... po čereh ... proti cerkvi.

POVELJNIK ZAŠČITE (*spet v oddajniku*): Za njim, ne sme pobegniti!

REPORTER: Varuhi reda se sicer trudijo, da bi zajezili resničnost, ki je ušla z vajeti verjetnosti ... Jasno, ne dovolijo, vam in nam, da bi vedeli, za kaj resnično gre ... Lovijo naju! (*Klic šoferju:*) Vozi hitreje!

POVELJNIK ZAŠČITE (*v oddajniku*): Ujemite ga na rampi! Zadržite ga, zaboga!!

Klici in kriki. Ropot motorjev. Strelj.

REPORTER: Hočejo me prekiniti, spoštovani poslušalci in poslušalke ... Res je, to poročanje postaja napeta zgodba, ki ...

Zdaj zares šum prekinjene zveze. Sliši se le zvonjenje otoške cerkvice, ki se nato stišuje.

37. KONEC OPERACIJE PRIVID

Glasba zvonov prihaja zdaj kot z dna morja. Vmes glasovi po zvezah.

POVELJNIK ZAŠČITE (*po zvezi*): Operacija Privid, zadnja faza!

AVTORITATIVNI GLAS (*v zvočniku*): Začnite!

Bombni desant se začne. Avioni preletavajo prostor. V etru zvoki bombardiranja. Eksplozije v vodi in veliki brizgi vode.

38. IZ DNEVNIKA – EPILOG

Od nekod profesorjev glas v akustiki.

PROFESORJEV DNEVNIK: Svet razpada po meri človeka. Ja. Človek je rak v telesu narave. Drugače se ne morem izraziti. Oprostil mi boš, Simon, čeprav vem, da si bil kot mlad biolog, tako kot jaz, do konca zaverovan v mistično lepoto oblik življenja.

Zasliši se Bachova glasba. Odmevi eksplozij v njej.

PROFESORJEV DNEVNIK: Diegovo stanje bom poimenoval – halucinacija snovi. Bolezensko stanje snovi, Simon. Snov se brani pred človekom in njegovimi posegi in tako oživi v podivjanih oblikah. Naš stvariteljski sen je spremenil svet, ki nas obdaja, v halucinantno resničnost.

Hrup izginja.

PROFESORJEV DNEVNIK: Še vedno sem zaprt, Simon. Danes tam, kjer je bil Rdeči otok, najverjetneje ni ničesar. In v interesu javnosti še dolgo ne bo. Skrili so, da je bil tu kdaj Rdeči otok, da je kdaj kdo živel na njem ... Obale brezskrbnosti so preselili drugam.

Mehurčki. Zasliši se lahka radijska instrumentalna glasba. Igra pod vodo.

PROFESORJEV DNEVNIK: Ja ... tako bodo počasi izginili vsi naši otoki.

Glasba. Brbotanje mehurčkov v globini.

RADIJSKI VODITELJ: Tako se je končala naša radijska zgodba *Privid na Rdečem otoku*.

Vse izgine nekam v globino morja. Ostanejo le zračni mehurčki.